

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์      แบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อ  
เอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัส

ผู้เขียน                      นางรจนา ญาณปริชาชาญ

ปริญญา                      ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ไกรพิบูลย์ ประธานกรรมการ  
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิ่มอนงค์ งามประกาศม กรรมการ

### บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง      แบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อ  
เอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัส ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์และ  
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ รวมทั้งเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อแบบแผน  
ความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัสแล้ว การ  
วิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยทั้งวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม  
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน  
การศึกษาคือผู้ติดเชื้อที่มีคู่อุปการ และรับยาต้านไวรัสในโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดเชียงใหม่  
จำนวน 30 คน

ผลการศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อ  
เอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัส พบว่า ผู้ติดเชื้อมีการทำหน้าที่ในบทบาทของคู่อุปการที่ดี ซึ่ง  
ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อคู่อุปการ การเตือนคู่อุปการในการกินยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงดูแล  
สุขภาพคู่อุปการเมื่อเกิดการเจ็บป่วย สำหรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์หลังรับยาต้านไวรัสนั้น  
พบว่า ผู้ติดเชื้อทั้งหมดยังคงมีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปการตามปกติ โดยมีเหตุผลคือการอยู่ร่วมกันบน  
พื้นฐานของความเข้าใจกัน และความห่วงใยต่อสุขภาพตนเอง ทั้งนี้ผลของการรักษาด้วยยาต้าน  
ไวรัส ไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของผู้ติดเชื้อแต่อย่างใด ในส่วนของพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางเพศและการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์ กับหญิงบริการทางเพศ ผู้ติดเชื้อเพศชายส่วนใหญ่ไม่  
เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ แต่ยังคงมีผู้ติดเชื้อเพศชายบางส่วนที่เคยมีเพศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

เพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ เนื่องจากการได้รับการชักชวนจากเพื่อน การไปทำงานต่างถิ่น แต่ยังคงมีการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์อยู่ สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงและการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์กับคูครอง ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่มีการป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับคูครอง เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ป้องกันการดื้อยา ส่วนผู้ติดเชื้อบางส่วนที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจาก คูครองไม่ยอมใช้ถุงยาง และทำให้หมดสนุก สำหรับในส่วนของ การบังคับ ข่มขู่ และการต่อรองทางเพศ สำหรับผู้ติดเชื้อเพศชายทั้งหมด ไม่เคยมีการบังคับ หรือข่มขู่ ทรยศในขณะที่ตนมีความต้องการทางเพศ แต่ทรยศไม่พร้อม โดยมีเหตุผลคือ ได้มีการพูดคุยและสร้างความเข้าใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างคู่ การได้รับความรู้จากการได้รับคำแนะนำจากแพทย์และอาสาสมัครผู้ติดเชื้อ ในส่วนของผู้ติดเชื้อเพศหญิง ส่วนใหญ่ เคยมีการต่อรองการมีเพศสัมพันธ์กับคูครอง ในขณะที่ตนเองไม่พร้อมได้สำเร็จ เนื่องจากปัญหาทางด้านสุขภาพ และความเครียดจากปัญหาเศรษฐกิจ และครอบครัว

เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อ อันเกิดจาก ความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนความสัมพันธ์ทางเพศ พบว่า ผู้ติดเชื้อได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคูครองที่ดี โดยมีเงื่อนไขจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ทัศนคติและความเชื่อในสังคมและเครือข่ายในการเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี การผดุงรักษาสัมพันธ์ภาพของครอบครัว รวมถึงการมีภาวะจำยอมและเป้าหมายในการดำเนินชีวิตร่วมกัน ในส่วนเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า เหตุผลสำคัญคือ ผู้ติดเชื้อส่วนมากมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น คือเชื่อว่าผู้ติดเชื้อสามารถมีเพศสัมพันธ์ได้ตามปกติแต่ต้องมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ซึ่งนับเป็นเงื่อนไขและอิทธิพลในทางบวกต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับแบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มผู้ติดเชื้อ ซึ่งพบว่า ส่วนมากมีพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อการรับเชื้อเพิ่ม มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและปลอดภัย และในส่วนของ การสื่อสารเรื่องเพศ พบว่า ทัศนคติ ความเชื่อ ในเรื่องของการสื่อสารทางเพศต่อคูครองส่วนใหญ่ยังขาดการสื่อสารทางเพศที่เหมาะสมภายในครอบครัว แบบแผนความเชื่อ ทัศนคติเกี่ยวกับการสื่อสารทางเพศในเชิงลบ ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการรับเชื้อเพิ่ม หรืออาจจะทำให้การรักษาด้วยยาต้านไวรัสไม่ได้ประสิทธิผลเท่าที่ควร ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่างบางส่วน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

**Thesis Title** Relationship Pattern and Sexual Risk-taking Behavior of People Living with HIV/AIDS After Taking Antiretroviral Drug

**Author** Mrs. Rojana Yanpreechachan

**Degree** Master of Education (Health Promotion)

**Thesis Advisory Committee**

Asst. Prof. Dr. Suchada Kraiphibul Chairperson

Asst. Prof. Dr. Nimanong Ngamprapasom Member

**ABSTRACT**

The objective of the study “ Relationship Pattern and Sexual Risk-taking Behavior of People Living with HIV/AIDS After Taking Antiretroviral Drug ” is to research the relationship pattern and the sexual-taking behavior of HIV/AIDS infected people including the influenced conditions after taking ARV drug. This research is conducted as quality and qualitative method. All data has been collected by using questionnaire, in dept interview including from related documents and research. The sample size in the study are HIV/AIDS infected people who is living with partner and taking ARV drug from community hospital in Chiang Mai province total 30 people.

The study result of relationship pattern and sexual risk-taking behavior of people living with HIV/AIDS after taking ARV drug found that HIV/AIDS infected people perform his/her role as a partner very well for instance be honest, be strict to partner to have ARV drug consistently as well as taking good care of his/her health when getting sickness. Moreover, it was found that their sexual relationships remain as normal. They are living on their understanding basis and concerning to their health. So that ARV drug treatment result does not affect to the HIV/AIDS infected people emotion at all. In part of sexual risk-taking behavior and protection when having sexual relationship with Commercial Sex Work (CSW), the most of HIV infected male never had sexual relationship with CSW. However, some of them ever had sexual relationship with CSW because of receiving persuasion from friends or working away from home but the protection had been concerned by using condom whenever having sex. For risk behavior and protection when having sexual relationship with his/her partner, most of them use condom for protection from HIV/AIDS, disease transmission and drug resistant. Some of HIV infected people who had not used condom because his/her partner denied to use and it was

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

displeasure using condom. In part of constrained, threat and sexual negotiation, all of HIV/AIDS infected male never forced or threatened to his wife/partner if she denied having sex with him. The reason of these was having conversation and making good understanding in appropriated sexual relationship between the couple. As well as receiving knowledge and advice from physicians and from HIV infected volunteer. For HIV/AIDS infected female, almost of them ever had sexual negotiation with their partner not to have sexual relationship when she had health problem or stress from economic problem or family problem.

The influence factors towards the relationship pattern and sexual risk behavior of HIV infected people, which established from knowledge, believe and attitude, found related to sexual relationship partner that HIV infected people performed their role as a good partner with different factors supported such as attitude and social believe of being a good family leader, maintaining the family relationship and supporting each other as a couple.

In part of sexual risk taking behavior, it is found that most of HIV infected people are educated and having better understanding of having safe sex. They understand that HIV infected people are able to have sexual relationship as normal but using condom at every time of having sex. It is a positive condition and influence to sexual risk behavior which related to sexual risk taking behavior of HIV infected people pattern which found that most of them have a proper and safe sex and avoid having risk behavior. Moreover, in part of sexual communication, it was found that the couple have negative attitude to sexual communication in the family which created the risk in getting more disease or may cause of ineffective of ARV treatment and affect to the sexual risk behavior of some sample size.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright© by Chiang Mai University  
All rights reserved